

Virsraksts: Par Satversmes tiesas spriedumu kā jaunatklātu apstākli (Administratīvā procesa likuma 353. panta 5. punkts)

Tēze: Ja ar Satversmes tiesas spriedumu par Satversmei neatbilstošu atzītā tiesību norma nav bijusi piemērota apgabaltiesā lietas izspriešanā, Satversmes tiesas spriedums šādā gadījumā nav atzīstams par jaunatklātu apstākli, kura dēļ būtu atceļams apgabaltiesas spriedums.

**Latvijas Republikas Augstākās tiesas
Senāta Administratīvo lietu departamenta**

2005. gada 19. jūlija

LĒMUMS

Lietā SJA-10

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja senatore E. Vernuša,
senatore I. Skultāne,
senatore M. Zāģere,

atklātā tiesas sēdē izskatīja *Ē.K.* pieteikumu par Administratīvās apgabaltiesas 2004. gada 7. oktobra sprieduma atcelšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk – VSAA) Valmieras filiāles 2002. gada 11. februāra rīkojumu Nr. 49 (turpmāk – rīkojums Nr. 49) nolemts ieturēt ik mēnesi 30 procentus no *Ē.K.* pensijas pārmaksas atlikuma Ls 432,53 dzēšanai. Pensijas pārmaksas ieturējums noteikts, jo *Ē.K.*, būdams pensionārs, nepaziņoja par atrašanos darba tiesiskajās attiecībās. Rīkojums pamatots ar likuma „Par valsts pensijām” 34. pantu un šā likuma pārejas noteikumu 32. punktu.

[2] Ar Satversmes tiesas 2002. gada 19. marta spriedumu lietā Nr. 2001-12-01 par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 91. un 109. pantam tika atzīts likuma „Par valsts pensijām” pārejas noteikumu 26. punkts, kas paredzēja neizmaksāt (ieturēt) daļu

no saņemamās pensijas tiem pensionāriem, kas, atrodoties pensijā, paralēli atradās arī darba tiesiskajās attiecībās.

[3] Sakarā ar Satversmes tiesas spriedumu *Ē.K.* VSAA iesniedza iesniegumu, apstrīdot VSAA Valmieras filiāles rīkojumu Nr. 49 un lūdzot atmaksāt no viņa ieturēto pensijas daļu.

[4] VSAA ar 2003. gada 4. jūlija lēmumu Nr. 160 (turpmāk – lēmums Nr. 160) atteikusi no jauna uzsākt administratīvo procesu par pensijas pārmaksas ieturēšanu *Ē.K.*, jo pagājis rīkojumā Nr. 49 norādītais apstrīdēšanas termiņš.

[5] Izskatījusi *Ē.K.* sūdzību (pieteikumu) par VSAA Valmieras filiāles rīkojumu Nr. 49 un lēmumu Nr. 160, Administratīvā rajona tiesa ar 2004. gada 17. marta spriedumu to noraidījusi.

Savukārt, Administratīvā apgabaltiesa, izskatījusi *Ē.K.* apelācijas sūdzību, ar 2004. gada 7. oktobra spriedumu *Ē.K.* pieteikumu noraidījusi daļā par VSAA lēmuma Nr. 160 atcelšanu un atstājusi bez izskatīšanas daļā par VSAA Valmieras filiāles rīkojumu Nr. 49.

Ar Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2005. gada 8. marta spriedumu Administratīvās apgabaltiesas 2004. gada 7. oktobra spriedums atstāts negrozīts.

[6] Ar Satversmes tiesas 2005. gada 6. aprīļa spriedumu lietā Nr. 2004-21-01 likuma “Par valsts pensijām” pārejas noteikumu 32. punkts atzīts par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 109. pantam un par spēkā neesošu no brīža, kad spēku zaudēja likuma „Par valsts pensijām” pārejas noteikumu 26. punkts, tas ir, no 2002. gada 20. marta.

[7] Uzskatot iepriekš minēto Satversmes tiesas spriedumu par jaunatklātu apstākli, *Ē.K.* Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentam 2005. gada 29. aprīlī iesniedzis kasācijas sūdzību (acīm redzot domāts pieteikums) sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem. Pieteikumā lūgts atcelt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2005. gada 8. marta spriedumu. Savukārt 2005. gada 12. jūnijā Administratīvo lietu departamentam adresētajā *Ē.K.* pieteikumā sakarā ar jaunatklātiem

apstākļiem lietā Nr. SKA-58 (2005. gads) lūgts atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2004. gada 7. oktobra spriedumu.

[8] Paskaidrojumos par *Ē.K.* pieteikumu VSAA norādījusi, ka saskaņā ar Satversmes tiesas 2005. gada 6. aprīļa spriedumu un atbilstoši Administratīvā procesa likuma 88. panta otrajai daļai VSAA ir uzsākusi administratīvo procesu no jauna. Proti, 2005. gada 28. aprīlī VSAA ir pieņēmusi lēmumu Nr. 40 par *Ē.K.* ieturētās pensijas daļas atmaksu par periodu no 2002. gada 20. marta līdz 2003. gada 31. maijam. Līdz ar to VSAA ir apmierinājusi *Ē.K.* prasījumu.

[9] Uz tiesas sēdi neviens no administratīvā procesa dalībniekiem nebija ieradies. *Ē.K.* Administratīvo lietu departamentam adresētajā 2005. gada 12. jūnija pieteikumā sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem izteicis piekrišanu lietu izskatīt bez viņa klātbūtnes. Savukārt VSAA paskaidrojumos par *Ē.K.* pieteikumu izteikusi piekrišanu lietu izskatīt rakstveida procesā.

Tā kā lietas izskatīšanā nepastāv Administratīvā procesa likuma 268. un 269. pantā minētie šķēršļi, Administratīvo lietu departaments atbilstoši Administratīvā procesa likuma 214. panta pirmajai daļai nolēma lietu izskatīt bez administratīvā procesa dalībnieku piedalīšanās.

Motīvu daļa

[10] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 354. panta pirmās daļas 2. punktam pieteikumu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem procesa dalībnieks Senātam var iesniegt par Administratīvās apgabaltiesas sprieduma vai lēmuma atcelšanu.

Savukārt saskaņā ar šā likuma 353. panta 5. punktu par jaunatklātu apstākli atzīstama lietas izspriešanā piemērotās tiesību normas atzīšana par neatbilstošu augstāka juridiska spēka normai.

[11] *Ē.K.* Administratīvo lietu departamentam 2005. gada 12. jūnijā iesniedzis pieteikumu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem par Administratīvās apgabaltiesas 2004. gada 7. oktobra sprieduma atcelšanu. Savukārt, par jaunatklātu apstākli pieteicējs uzskata Satversmes tiesas 2005. gada 6. aprīļa spriedumu lietā Nr. 2004-21-01, saskaņā ar kuru likuma „Par valsts pensijām” pārejas noteikumu 32. punkts atzīts par

neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 109. pantam un par spēkā neesošu no 2002. gada 20. marta.

[12] Administratīvo lietu departaments atzīst, ka tālāk norādīto apstākļu dēļ konkrētajā lietā minētais Satversmes tiesas spriedums nav uzskatāms par jaunatklātu apstākli.

[12.1] Administratīvā procesa likuma 353. panta 5. punkts noteic, ka par jaunatklātu apstākli atzīstama **lietas izspriešanā piemērotās tiesību normas atzīšana par spēkā neesošu**. Par neatbilstošu augstāka juridiska spēka tiesību normai – Satversmes 109. pantam – Satversmes tiesa atzinusi likuma „Par valsts pensijām” pārejas noteikumu 32. punktu. Taču Administratīvās apgabaltiesas 2004. gada 7. oktobra spriedumā iepriekš minētā tiesību norma nav piemērota.

[12.2] Apgabaltiesas spriedums pamatots ar procesuālajām tiesību normām – Administratīvā procesa likuma 178. panta 1. punktu, izlemjot jautājumu par *Ē.K.* pieteikuma atstāšanu bez izskatīšanas daļā par VSAA Valmieras filiāles rīkojuma Nr. 49 atcelšanu, un Administratīvā procesa likuma 294. panta pirmo daļu un 302. panta otro daļu, izlemjot jautājumu par procesuālā termiņa atjaunošanu.

[12.3] Ņemot vērā iepriekš minēto, Administratīvo lietu departaments atzīst, ka *Ē.K.* pieteikums sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem ir noraidāms.

[13] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 88. panta otrajai daļai „iestādei ir pienākums uzsākt administratīvo procesu no jauna tajā pašā lietā tad, ja tas nepieciešams, lai izpildītu šajā lietā pieņemtu Satversmes tiesas spriedumu, ar kuru piemērotā tiesību norma atzīta par neatbilstošu augstāka juridiska spēka tiesību normai”.

Paskaidrojumos par *Ē.K.* pieteikumu VSAA norādījusi, ka saskaņā ar iepriekš minēto normu VSAA Valmieras nodaļa 2005. gada 28. aprīlī pieņēma lēmumu Nr. 40 par *Ē.K.* ieturētās pensijas daļas atmaksu par periodu no 2002. gada 20. marta līdz 2003. gada 31. maijam. VSAA paskaidrojumiem pievienota minētā lēmuma kopija.

Tādējādi VSAA ir rīkojusies atbilstoši tiesību normās noteiktajam, lai izpildītu Satversmes tiesas spriedumu.

Nolēmuma daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 353.panta 5.punktu un 357.pantu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

n o l ē m a

Ē.K. pieteikumu par Administratīvās apgabaltiesas 2004. gada 7. oktobra sprieduma atcelšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja senatore

E. Vernuša

senatore

I. Skultāne

senatore

M. Zāģere